

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ชีวิตนักศึกษา และเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ จำแนกตามสังกัด เขตที่ตั้งของสถาบันการศึกษา และระยะเวลาการอยู่หอพัก และหาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาในสถาบันการศึกษายพบาลกับเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 439 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม 2 ชุด มีทั้งที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และดัดแปลงมาจากผู้อื่น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-PC คำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ชีวิตนักศึกษา กับเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ ได้ข้อค้นพบตามสมมติฐาน ดังนี้

1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาโดยรวม กับเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์โดยรวม พบว่ามีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=.59$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อ 1

1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ชีวิตเป็นรายด้านกับเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์โดยรวม พบว่า ประสบการณ์ชีวิตในทุกด้าน ได้แก่ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านกฎระเบียบและวินัย ด้านส่งเสริมวิชาการ ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านบริการและสวัสดิการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติในวิชาชีพโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=.53, .52, .35, .55, .38, .42$ ตามลำดับ) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อ 1

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ชีวิตโดยรวม กับเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์เป็นรายด้าน พบว่า เจตคติในวิชาชีพในทุกด้าน ได้แก่ การใฝ่รู้ ความมีวินัย

ในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การควบคุมอารมณ์ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ความยึดมั่นผูกพันในสถาบัน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาโดยรวม ($r=.37, .42, .39, .33, .37, .37,$ และ $.47, .53$ ตามลำดับ) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อ 1

1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาเป็นรายด้าน กับเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์เป็นรายด้านพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ดังนี้

1.4.1 ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ในทุกด้าน ได้แก่ การใฝ่รู้ ความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การควบคุมอารมณ์ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ความยึดมั่นผูกพันในสถาบัน ($r=.31, .33, .42, .36, .37, .29, .39, .45$ ตามลำดับ)

1.4.2 ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาด้านกฎระเบียบวินัย มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ในทุกด้าน ได้แก่ การใฝ่รู้ ความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การควบคุมอารมณ์ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ความยึดมั่นผูกพันในสถาบัน ($r=.33, .41, .25, .31, .33, .35, .41, .48$ ตามลำดับ)

1.4.3 ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาด้านส่งเสริมวิชาการ มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ในทุกด้าน ได้แก่ การใฝ่รู้ ความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การควบคุมอารมณ์ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ความยึดมั่นผูกพันในสถาบัน ($r=.19, .25, .27, .20, .19, .25, .30, .30$ ตามลำดับ)

1.4.4 ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาด้านกิจกรรมนักศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ในทุกด้าน ได้แก่ การใฝ่รู้ ความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การควบคุมอารมณ์ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ความยึดมั่นผูกพันในสถาบัน ($r=.38, .39, .33, .32, .36, .40, .39, .48$ ตามลำดับ)

1.4.5 ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มีความสัมพันธ์

ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ ในทุกด้าน ได้แก่ การใฝ่รู้ ความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การควบคุมอารมณ์ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ความยึดมั่นผูกพันในสถาบัน ($r=.24, .27, .30, .17, .27, .26, .31, .30$ ตามลำดับ)

1.4.6 ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาด้านบริการและสวัสดิการ มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ในทุกด้าน ได้แก่ การใฝ่รู้ ความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การควบคุมอารมณ์ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ความยึดมั่นผูกพันในสถาบัน ($r=.28, .31, .26, .20, .22, .24, .36, .45$ ตามลำดับ)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ซึ่งระบุว่า ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาในสถาบันการศึกษาระดับปริญญาตรีที่ระดับ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านกฎระเบียบและวินัย ด้านส่งเสริมวิชาการ ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านบริการและสวัสดิการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ในทุกด้าน ได้แก่ การใฝ่รู้ ความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การควบคุมอารมณ์ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ความยึดมั่นผูกพันในสถาบัน

2. การศึกษาความแตกต่างของประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาจำแนกตามสังกัด ได้ข้อค้นพบตามสมมติฐาน ดังนี้

2.1 ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาโดยรวม เมื่อจำแนกตามสังกัด พบว่าประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 โดยสังกัดที่มีความแตกต่างกันคือ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยกับสังกัดกระทรวงกลาโหมและมหาดไทย สังกัดกระทรวงสาธารณสุขกับสังกัดกระทรวงกลาโหมและมหาดไทย สังกัดกรุงเทพมหานครกับสังกัดกระทรวงกลาโหมและมหาดไทย สังกัดเอกชนกับสังกัดกระทรวงกลาโหมและมหาดไทย สังกัดสภาวิชาชีพกับสังกัดกระทรวงกลาโหมและมหาดไทย

2.2 ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาด้านกฎระเบียบวินัย ด้านส่งเสริมวิชาการ ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านบริการและสวัสดิการ เมื่อจำแนกตามสังกัด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2

ดังนั้นสรุปได้ว่า ผลการวิจัยบางส่วน เฉพาะ ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาโดยรวม เมื่อจำแนกตามสังกัด ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาด้านกฎระเบียบ และวินัย ด้านส่งเสริมวิชา

การ ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านบริการและสวัสดิการเมื่อจำแนกตามสังกัด เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ซึ่งระบุว่า ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาในสถาบันการศึกษายาบาลจะแตกต่างกันตามสังกัดของสถาบันการศึกษา

3. การศึกษาความแตกต่างของประสบการณ์ชีวิตนักศึกษา จำแนกตามเขตที่ตั้งของสถาบัน ได้ข้อค้นพบตามสมมติฐาน ดังนี้

3.1 ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาโดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อมี เขตที่ตั้งของสถาบันการศึกษาต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3

3.2 ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาด้านส่งเสริมวิชาการและด้านบริการและสวัสดิการ เมื่อจำแนกตามเขตที่ตั้งของสถาบันการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 ส่วนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านกฎ ระเบียบ และวินัย ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3

สรุปได้ว่า ผลการวิจัยบางส่วน เฉพาะประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาด้านส่งเสริมวิชาการและด้านบริการและสวัสดิการ เมื่อจำแนกตามเขตที่ตั้งของสถาบันการศึกษา เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 ซึ่งระบุว่า ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาในสถาบันการศึกษายาบาลจะแตกต่างกันตามเขตที่ตั้งของสถาบันการศึกษา

4. การศึกษาความแตกต่างของประสบการณ์ชีวิตนักศึกษา จำแนกตามระยะเวลาการอยู่หอพัก ได้ข้อค้นพบตามสมมติฐาน ดังนี้

ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาโดยรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อมีระยะเวลาการอยู่หอพักต่างกัน

สรุปได้ว่า ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 4 ที่ระบุว่า ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาในสถาบันการศึกษายาบาล จะแตกต่างกันตามระยะเวลาการอยู่หอพัก

5. การศึกษาความแตกต่างของเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์จำแนกตามสังกัด ค้นพบตามสมมติฐาน ดังนี้

5.1 เจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์โดยรวม เมื่อจำแนกตามสังกัด ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 5

5.2 เจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์รายด้าน เรื่องการไฝรู้และความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบัน เมื่อจำแนกตามสังกัด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 5 โดยพบว่าสังกัดที่แตกต่างกันในเรื่องการไฝรู้ คือ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขกับสังกัดกระทรวงกลาโหมและมหาดไทย ส่วนสังกัดที่แตกต่างกันในเรื่องความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันคือ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยกับสังกัดกระทรวงสาธารณสุข สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยกับสังกัดเอกชน สังกัดกรุงเทพมหานครกับสังกัดเอกชน

5.3 เจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์รายด้านเรื่อง ความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การควบคุมอารมณ์ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบในตนเอง ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ เมื่อจำแนกตามสังกัด ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 5

ดังนั้นสรุปได้ว่า เฉพาะเจตคติในวิชาชีพรายด้าน คือ เจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ เรื่องการไฝรู้ และความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบัน เมื่อจำแนกตามสังกัด เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 5 ที่ระบุว่า เจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ จะแตกต่างกันตามสังกัดของสถาบันการศึกษา

6. การศึกษาความแตกต่างของเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ จำแนกตามเขตที่ตั้งของสถาบัน ได้ข้อค้นพบตามสมมติฐาน ดังนี้

6.1 เจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์โดยรวม เมื่อจำแนกตามเขตที่ตั้งของสถาบัน ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 6

6.2 เจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ เรื่องการไฝรู้ ความมีวินัยในตนเอง ความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบัน เมื่อจำแนกตามเขตที่ตั้งของสถาบันการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 6 ส่วนในด้านความเชื่อมั่นในตนเอง การควบคุมอารมณ์ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ไม่มีความแตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 6

สรุปได้ว่า ผลการวิจัยในส่วนของ เจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ รายด้านเรื่องการไฝรู้ ความมีวินัยในตนเอง ความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบัน เมื่อจำแนกตามเขตที่ตั้งของสถาบันการศึกษา เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 6 ซึ่งระบุว่า เจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ จะมีความแตกต่างกันตามเขตที่ตั้งของสถาบันการศึกษา

7. การศึกษาความแตกต่างของเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ จำแนกตามระยะเวลาการอยู่หอพัก ได้ข้อค้นพบตามสมมติฐาน ดังนี้

เจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์โดยรวมและรายด้าน เมื่อจำแนกตามระยะเวลาการอยู่หอพัก ไม่มีความแตกต่างกัน

สรุปได้ว่า ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 7 ที่ระบุว่า เจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ จะแตกต่างกันตามระยะเวลาการอยู่หอพัก

8. การศึกษาประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาโดยรวมและรายด้านจำแนกตามสังกัด ระยะเวลาการอยู่หอพัก เขตที่ตั้งของสถาบันการศึกษา

8.1 บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ มีประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาโดยรวมทุกด้านเหมาะสมระดับปานกลาง ส่วนประสบการณ์ชีวิตนักศึกษารายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมนักศึกษา มีความเหมาะสมระดับสูง เพียงด้านเดียว ส่วนด้านที่เหลือมีความเหมาะสมระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านกฎระเบียบและวินัย ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านส่งเสริมวิชาการ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านบริการและสวัสดิการ

8.2 บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ทุกสังกัด ทุกเขตที่ตั้งของสถาบันการศึกษา และทุกระยะเวลาของการอยู่หอพัก มีประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาโดยรวมในระดับปานกลาง

8.3 ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษารายด้านของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ในทุกสังกัดสรุปได้ว่า

8.3.1 ประสบการณ์ชีวิตด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ในทุกสังกัด ได้แก่ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหมและมหาดไทย กรุงเทพมหานคร เอกชน สภาวิชาชีพไทย มีความเหมาะสมในระดับปานกลางทั้งสิ้น

8.3.2 ประสบการณ์ชีวิต ด้านกฎ ระเบียบและวินัย ของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และ กรุงเทพมหานคร มีความเหมาะสมในระดับสูง ในขณะที่ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหมและมหาดไทย เอกชนและสภาวิชาชีพไทย มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

8.3.3 ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษา ด้านส่งเสริมวิชาการของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ในทุกสังกัด ได้แก่ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหมและมหาดไทย กรุงเทพมหานคร เอกชน สภาวิชาชีพไทย มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

8.3.4 ประสิทธิภาพชีวิตนักศึกษา ด้านกิจกรรมนักศึกษาของบัณฑิตสาขานพยาบาลศาสตร์ทุกสังกัด มีความเหมาะสมในระดับสูง ยกเว้นในสังกัดกระทรวงกลาโหมและมหาดไทย มีความเหมาะสมระดับปานกลาง

8.3.5 ประสิทธิภาพชีวิตนักศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของบัณฑิตสาขานพยาบาลศาสตร์ทุกสังกัด มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ยกเว้น ในสังกัดกระทรวงกลาโหมและมหาดไทย มีความเหมาะสมในระดับต่ำ

8.3.6 ประสิทธิภาพชีวิตนักศึกษา ด้านบริการและสวัสดิการของบัณฑิตสาขานพยาบาลศาสตร์ในทุกสังกัด มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ยกเว้น ในสังกัดกลาโหมและมหาดไทย มีความเหมาะสมในระดับต่ำ

8.4 ประสิทธิภาพชีวิตนักศึกษาของบัณฑิตสาขานพยาบาลศาสตร์ในแต่ละสังกัด

8.4.1 บัณฑิตสาขานพยาบาลศาสตร์สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีประสิทธิภาพชีวิตนักศึกษาโดยรวม เหมาะสมระดับปานกลาง โดยมีประสิทธิภาพชีวิตนักศึกษาในด้านกิจกรรมนักศึกษา และกฎระเบียบและวินัย เหมาะสมระดับสูง (ตามลำดับมากไปหาน้อย) ส่วนด้านอื่น ๆ เหมาะสมในระดับปานกลางเรียงจากคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านส่งเสริมวิชาการ ด้านบริการและสวัสดิการ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

8.4.2 บัณฑิตสาขานพยาบาลศาสตร์สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีประสิทธิภาพชีวิตนักศึกษาโดยรวม เหมาะสมระดับปานกลาง โดยมีประสิทธิภาพชีวิตนักศึกษาในด้านกิจกรรมนักศึกษาเหมาะสมระดับสูง ส่วนด้านอื่น ๆ เหมาะสมในระดับปานกลางเรียงจากคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ กฎระเบียบและวินัย ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านส่งเสริมวิชาการ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านบริการและสวัสดิการ

8.4.3 บัณฑิตสาขานพยาบาลศาสตร์สังกัดกระทรวงกลาโหมและมหาดไทย มีประสิทธิภาพชีวิตนักศึกษาโดยรวมเหมาะสมระดับปานกลาง โดยมีประสิทธิภาพชีวิตนักศึกษาในด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและด้านบริการและสวัสดิการเหมาะสมระดับต่ำ ส่วนด้านอื่น ๆ เหมาะสมในระดับปานกลาง เรียงจากคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านกฎระเบียบและวินัย และด้านส่งเสริมวิชาการ

8.4.4 บัณฑิตสาขานพยาบาลศาสตร์สังกัดกรุงเทพมหานคร มีประสิทธิภาพชีวิตนักศึกษาโดยรวมเหมาะสมระดับปานกลาง โดยมีประสิทธิภาพชีวิตนักศึกษาในกิจกรรมนักศึกษาและ

ด้านกฎระเบียบและวินัย เหมาะสมระดับสูงตามลำดับ ส่วนด้านอื่น ๆ เหมาะสมในระดับปานกลาง
 เรียงจากคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านส่งเสริมวิชาการ ด้าน
 บริการและสวัสดิการ และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

8.4.5 บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์สังกัดเอกชน มีประสบการณ์ชีวิตนักศึกษา
 โดยรวมเหมาะสมระดับปานกลาง โดยมีประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาในด้านกิจกรรมนักศึกษาเหมาะสม
 ในระดับสูง ส่วนด้านอื่น ๆ เหมาะสมในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย
 ได้แก่ ด้านกฎระเบียบและวินัย ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้าน
 ส่งเสริมวิชาการและด้านบริการและสวัสดิการ

8.4.6 บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์สังกัดสภาวิชาชีพ มีประสบการณ์ชีวิต
 นักศึกษาโดยรวมเหมาะสมระดับปานกลาง โดยมีประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาในด้านกิจกรรมนักศึกษา
 เหมาะสมระดับสูง ส่วนด้านอื่น ๆ เหมาะสมในระดับปานกลาง เรียงจากคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย
 ได้แก่ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านส่งเสริมวิชาการ ด้านกฎระเบียบและวินัย ด้านสิ่งแวดล้อม
 ทางกายภาพ ด้านบริการและสวัสดิการ

8.5 บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ ที่มีเขตที่ตั้งของสถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและ
 เขตภูมิภาค มีประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาด้านกิจกรรมนักศึกษาเหมาะสมในระดับสูง ส่วนใน
 ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านกฎระเบียบและวินัย ด้านส่งเสริมวิชาการ ด้านสิ่งแวดล้อมทาง
 กายภาพ ด้านบริการและสวัสดิการ ล้วนมีความเหมาะสมระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน

8.6 บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ที่มีระยะเวลาการอยู่หอพักตั้งแต่ชั้นปีที่ 1-4 และ 2-4
 มีประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาด้านกิจกรรมนักศึกษาเหมาะสมในระดับสูง ส่วนในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้าน
 กฎระเบียบวินัย ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านส่งเสริมวิชาการ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ
 และด้านบริการและสวัสดิการ เหมาะสมระดับปานกลาง (ตามลำดับมากไปน้อย) ส่วนบัณฑิตสาขา
 พยาบาลศาสตร์ที่มีระยะเวลาอยู่หอพักตั้งแต่ชั้นปีที่ 3-4 มีประสบการณ์ชีวิตในด้านกิจกรรมนักศึกษา
 และกฎระเบียบวินัย เหมาะสมระดับสูง (ตามลำดับมากไปน้อย) ขณะที่ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษา
 ด้านที่เหลือ ได้แก่ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านส่งเสริมวิชาการ ด้านบริการและสวัสดิการ
 ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เหมาะสมในระดับปานกลาง (ตามลำดับมากไปน้อย) ในบัณฑิตสาขา
 พยาบาลศาสตร์ที่มีระยะเวลาการอยู่หอพักไม่แน่นอนนั้น มีประสบการณ์ชีวิตรายด้านทุกด้านเหมาะ
 สมในระดับปานกลาง

9. การศึกษาเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสังกัด เขตที่ตั้งของสถาบันการศึกษา และ ระยะเวลาการอยู่หอพัก สรุปผลได้ดังนี้

9.1 บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ มีเจตคติในวิชาชีพโดยรวมทุกด้านในระดับปานกลาง ส่วนเจตคติในวิชาชีพรายด้าน มีระดับสูง 6 ด้าน เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบัน ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การใฝ่รู้และความมีวินัยในตนเอง (ค่าเฉลี่ยเท่ากัน) ความมีมนุษยสัมพันธ์ ส่วนอีก 2 ด้าน พบว่ามีเจตคติในวิชาชีพระดับปานกลาง ได้แก่ การควบคุมอารมณ์และความเชื่อมั่นในตนเอง

9.2 เจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์เป็นรายด้านในทุกสังกัด สรุปได้ว่า

9.2.1 บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงสาธารณสุข เอกชน มีเจตคติในวิชาชีพเรื่องการใฝ่รู้ระดับสูง ส่วนสังกัดกระทรวงกลาโหมและมหาดไทย สังกัดกรุงเทพมหานคร สังกัดสภาวิชาชีพ มีระดับปานกลาง

9.2.2 บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์สังกัด ทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงสาธารณสุข เอกชน และสภาวิชาชีพ มีเจตคติในวิชาชีพเรื่องความมีวินัยในตนเองและความมีมนุษยสัมพันธ์ในระดับสูง ส่วนสังกัดกลาโหมและมหาดไทยและสังกัดกรุงเทพมหานคร มีระดับปานกลาง

9.2.3 บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ทุกสังกัด มีเจตคติในวิชาชีพเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง และการควบคุมอารมณ์ในระดับปานกลาง

9.2.4 บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร เอกชน และสภาวิชาชีพ มีเจตคติในเรื่องความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและความภาคภูมิใจในวิชาชีพระดับสูง ส่วนสังกัดกระทรวงกลาโหมและมหาดไทยมีระดับปานกลาง

9.2.5 บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ทุกสังกัด มีเจตคติในวิชาชีพเรื่องความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันในระดับสูง

9.3 เจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์แต่ละสังกัด สรุปได้ว่า

9.3.1 บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีเจตคติในวิชาชีพโดยรวมในระดับสูง โดยมีเจตคติในวิชาชีพเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองและการควบคุมอารมณ์ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นมีระดับสูง เรียงจากคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบัน ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ความมีวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

การใฝ่รู้และการมีมนุษยสัมพันธ์ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน

9.3.2 บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีเจตคติในวิชาชั้น โดยรวมในระดับสูง โดยมีเจตคติในวิชาชั้นเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง และการควบคุมอารมณ์ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆ มีระดับสูง เรียงจากคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ความภาคภูมิใจในวิชาชั้น ความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบัน การใฝ่รู้ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความมีวินัยในตนเอง และความมีมนุษยสัมพันธ์

9.3.3 บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์สังกัดกระทรวงกลาโหมและมหาดไทย มีเจตคติในวิชาชั้น โดยรวมระดับปานกลาง โดยมีเจตคติในวิชาชั้นเรื่องความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันในระดับสูง ส่วนด้านอื่นๆ มีระดับปานกลาง เรียงจากคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และถัดมาคือ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความภาคภูมิใจในวิชาชั้นและความมีวินัยในตนเอง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน) การใฝ่รู้ การควบคุมอารมณ์ และความเชื่อมั่นในตนเอง

9.3.4 บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์สังกัดกรุงเทพมหานคร มีเจตคติในวิชาชั้น โดยรวมระดับปานกลาง โดยมีเจตคติในวิชาชั้นเรื่อง ความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบัน ความภาคภูมิใจในวิชาชั้น ความรับผิดชอบต่อส่วนรวมในระดับสูง ส่วนด้านอื่นๆ มีระดับปานกลาง เรียงจากคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความมีวินัยในตนเอง การใฝ่รู้ การควบคุมอารมณ์ ความเชื่อมั่นในตนเอง

9.3.5 บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์สังกัดเอกชน มีเจตคติในวิชาชั้น โดยรวมระดับปานกลาง โดยมีเจตคติในวิชาชั้นเรื่อง การควบคุมอารมณ์ และความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆ มีระดับสูง เรียงจากคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ความภาคภูมิใจในวิชาชั้น ความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบัน ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความมีวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และการใฝ่รู้

9.3.6 บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์สังกัดสภาวิชาชีพ มีเจตคติโดยรวมในระดับสูง โดยมีเจตคติในวิชาชั้นเรื่อง การใฝ่รู้ การควบคุมอารมณ์ และความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆ มีระดับสูง เรียงจากคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ความยึดมั่นผูกพันในสถาบัน ความภาคภูมิใจในวิชาชั้น ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความมีวินัยในตนเองและการใฝ่รู้

9.4 บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ ที่มีเขตที่ตั้งของสถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีเจตคติในวิชาชั้น โดยรวมในระดับปานกลาง ส่วนเจตคติในวิชาชั้นในรายด้าน ในด้านของ

ความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบัน ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และความมีวินัยในตนเอง มีระดับสูง (ตามลำดับจากมากไปน้อย) ในด้านอื่นๆ มีระดับปานกลาง เรียงคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ความมีมนุษยสัมพันธ์ การใฝ่รู้ การควบคุมอารมณ์ ความเชื่อมั่นในตนเอง

9.5 บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ ที่มีเขตที่ตั้งของสถาบันการศึกษาในเขตภูมิภาค มีเจตคติในวิชาชีพโดยรวมในระดับสูง ส่วนเจตคติในวิชาชีพรายด้านในด้านการควบคุมอารมณ์และความเชื่อมั่นในตนเองมีระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆมีระดับสูง เรียงคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบัน การใฝ่รู้ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความมีวินัยในตนเอง ความมีมนุษยสัมพันธ์

9.6 บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ ที่มีระยะเวลาการอยู่หอพัก ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1-4 และ 2-4 มีเจตคติในวิชาชีพโดยรวมในระดับสูง มีเจตคติในวิชาชีพรายด้านของการควบคุมอารมณ์และความเชื่อมั่นในตนเองระดับปานกลาง ส่วนในด้านที่เหลือ มีเจตคติในวิชาชีพระดับสูง โดยพบ 3 อันดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูงเหมือนกัน คือ ความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบัน ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ที่มีระยะเวลาการอยู่หอพักตั้งแต่ชั้นปีที่ 3-4 และระยะเวลาการอยู่หอพักไม่แน่นอน มีเจตคติในวิชาชีพโดยรวมในระดับปานกลาง โดยบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ ที่มีระยะเวลาการอยู่หอพักไม่แน่นอน มีเจตคติในวิชาชีพรายด้านเหมาะสมระดับปานกลางทุกด้าน ขณะที่ระยะเวลาการอยู่หอพักตั้งแต่ชั้นปีที่ 3-4 มีเจตคติในวิชาชีพรายด้านของการควบคุมอารมณ์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความมีมนุษยสัมพันธ์ระดับปานกลาง มีเจตคติในวิชาชีพในด้านของความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบัน ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การใฝ่รู้ ความมีวินัยในตนเองระดับสูง (ตามลำดับจากมากไปน้อย)

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ชีวิตนักศึกษา กับเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาโดยรวมกับเจตคติในวิชาชีพโดยรวม ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาเป็นรายด้านกับเจตคติในวิชาชีพโดยรวม ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาโดยรวมกับเจตคติในวิชาชีพเป็นรายด้าน และประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาเป็นรายด้านกับเจตคติในวิชาชีพเป็นรายด้าน ล้วนมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ คะแนนประสบการณ์ชีวิตโดยรวม หรือรายด้านเพิ่มขึ้น เจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ โดยรวมและรายด้านจะสูงขึ้น อธิบายได้ว่า ประสบการณ์ชีวิตขณะเป็นนักศึกษานพยาบาล ในด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านกฎระเบียบและวินัย ด้านส่งเสริมวิชาการ ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านบริการและสวัสดิการ มีผลต่อความรู้สึกนึกคิด และเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ ในเรื่องการใฝ่รู้ ความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การควบคุมอารมณ์ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ความยึดมั่นผูกพันในสถาบัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นันทนา น้าฝน (2536) ที่พบว่า การเพิ่มพูนขึ้นของประสบการณ์ ส่งผลให้ นักศึกษานพยาบาลในชั้นปีการศึกษาที่สูงขึ้น มีการรับรู้ด้านสมรรถนะในการแสดงบทบาทพยาบาลวิชาชีพและความรู้สึกเป็นปมเด่น หรือความภาคภูมิใจในวิชาชีพเพิ่มขึ้นโดยลำดับ เช่นเดียวกับที่ แอสติน (Astin, 1977) พบว่านักศึกษาเมื่ออยู่ชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 4 นั้น มีการเปลี่ยนแปลงในเรื่อง เจตคติ ค่านิยมและความคิดรวบยอดดีขึ้น มีการมองภาพลักษณะของตนเองและโลกทัศน์กว้างขึ้น เจตคติในด้านเกี่ยวกับสังคมดีขึ้น ทั้งนี้สิ่งที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว คือ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ มิตรภาพระหว่างนักศึกษาด้วยกันเอง กิจกรรมของนักศึกษา สิ่งแวดล้อมภายในสถาบันที่สร้างสรรค์ดีปัญญา การเรียนการสอน งานบริการของสถาบันการศึกษา รวมถึงการบริหารของสถาบันการศึกษา (Astin, 1983 ; Chickering , 1993)

1.1 ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาด้านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อันได้แก่ปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์พยาบาล กับเพื่อนนักศึกษา กับพยาบาลวิชาชีพ กับบุคลากรในทีมสุขภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 กับ เจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ ทั้งโดยรวมและรายด้าน อธิบายได้ว่า การมีปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างบุคคลมีผลให้เกิดเจตคติที่ดีในวิชาชีพ อาจเนื่องจาก มีการถ่ายทอดทางสังคมและถ่ายทอดเชิงวิชาชีพให้

กับนักศึกษายาบาล ซึ่งมีทั้งการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ ค่านิยม อุดมการณ์ วิธีการปฏิบัติยาบาล ตลอดจนความรู้ลึกลับคิดและเจตคติต่าง ๆ มีผลให้นักศึกษาเกิดความรู้ลึกลับพอใจและภาคภูมิใจในวิชาชีพ รู้ลึกลับใจในการแสดงบทบาทหน้าที่ มีเอกลักษณ์ของการเป็นพยาบาลวิชาชีพ ตลอดจนทำให้เกิดการเรียนรู้ทักษะทางสังคม ในการที่จะปรับตัวและทำงานเข้ากับผู้อื่น เรียนรู้และตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่และต่อส่วนรวมมากขึ้น ความรู้ลึกลับพอใจเหล่านี้จะนำไปสู่ความรักใคร่ผูกพันต่อสถาบันการศึกษาและวิชาชีพยาบาลในที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษานี้ของนันทนา น้ำฝน (2536) พบว่า องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับเอกลักษณ์เชิงวิชาชีพของนักศึกษายาบาลและความรู้ลึกลับเป็นปมเด่นหรือความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ก็คือ ปฏิสัมพันธ์เชิงถ่ายทอดทางวิชาชีพกับเพื่อนนักศึกษา และปฏิสัมพันธ์เชิงถ่ายทอดทางวิชาชีพกับบุคลากรในทีมสุขภาพ และพบว่าตัวแปรที่สามารถร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตของนักศึกษายาบาล ได้คือ สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา (ศิริรัตน์ จันทรแสงรัตน์ , 2538)

1.2 ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาด้านกฎ ระเบียบและวินัย มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 กับ เจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขายาบาลศาสตร์ ทั้งโดยรวมและรายด้าน อธิบายได้ว่า กฎ ระเบียบและวินัย ที่ประสบขณะที่เป็นนักศึกษายาบาลมีผลต่อความรู้ลึกลับคิดและเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขายาบาลศาสตร์ นั่นคือ กฎ ระเบียบและวินัย ที่ทางสถาบันกำหนด หรือ บทบัญญัติต่าง ๆ ที่นักศึกษากระทำสืบต่อกันมา จากรุ่นสู่รุ่น เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ แนวประพฤติปฏิบัติ ในการที่จะปรับตัวอยู่ในสังคม และวิธีการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข และยังช่วยให้เกิดการสร้างลมซึ่งความเสียสละส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา , 2530) ส่งเสริมให้เกิดวินัย ที่เอื้อต่อการปฏิบัติการยาบาล รวมทั้งช่วยให้มีความรู้ลึกลับเชื่อมั่น รู้ลึกลับภาคภูมิใจในความเป็นเอกลักษณ์ของวิชาชีพและสถาบันการศึกษายาบาลของตนเอง อันสอดคล้องกับผลการศึกษานี้ของ ศิริรัตน์ จันทรแสงรัตน์ (2538) ที่พบว่า งานวินัยและพัฒนานักศึกษา มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของนักศึกษายาบาล

1.3 ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษา ด้านส่งเสริมวิชาการ มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 กับ เจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขายาบาลศาสตร์ ทั้งโดยรวมและรายด้าน อธิบายได้ว่า การบริหารงานด้านส่งเสริมวิชาการของสถาบันการศึกษายาบาล ที่ตนเองประสบขณะที่เป็นนักศึกษายาบาลมีผล ต่อความรู้ลึกลับคิดและเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขายาบาลศาสตร์ นั่นคือ ถ้ามีการจัดการที่ดี มีความพร้อมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีบริหารเวลาที่สะดวกเหมาะสม ก็จะส่งผลให้นักศึกษามีความรู้ลึกลับคิด

ที่ต่อการแสวงหาความรู้และทักษะด้วยตนเอง (มยุรี นภาพรรณสกุล, 2529) ส่งผลต่อความรู้สึกเชื่อมั่น รู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยตามมา ทั้งยังช่วยให้นักศึกษามีการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนๆ มีความรู้สึกที่พึงพอใจในสถาบันตนเอง และนำไปสู่ความภาคภูมิใจในวิชาชีพพยาบาล พัฒนาเป็นเจตคติที่ดีในวิชาชีพและพฤติกรรมในที่สุด ดังที่ทฤษฎีการเรียนรู้ ได้อธิบายว่า การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการเรียนรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่เชื่อถือได้ จะช่วยเชื่อมโยงให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งเจตคติขึ้นได้

1.4 ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษา ด้านกิจกรรมนักศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 กับ เจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ ทั้งโดยรวมและรายด้าน อธิบายได้ว่า การมีโอกาสได้ร่วมประกอบกิจกรรมนักศึกษาทั้งในและนอกชั้นเรียนขณะที่เป็นนักศึกษายาบาล มีผล ต่อความรู้สึกนึกคิดและเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ นั่นคือ ทำให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจและรักใคร่ระหว่างกลุ่มนักศึกษา รู้สึกพึงพอใจกับการใช้ชีวิตในสถาบันการศึกษา จนนำไปสู่ความรู้สึกผูกพันกับสถาบันการศึกษาตามมารู้สึกเชื่อมั่นและเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รู้สึกประทับใจต่อการทำกิจกรรม ประเพณีเชิงวิชาชีพ อันนำไปสู่ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ทั้งนี้เพราะ การร่วมกิจกรรมจะทำให้เกิดการเจริญเติบโตขึ้นทางสติปัญญา ความคิด ทักษะคิด ค่านิยม การตัดสินใจ การควบคุมอารมณ์ ความรับผิดชอบ สามารถดำรงตนให้เป็นที่ยอมรับและทำงานกับผู้อื่นได้สำเร็จ เพราะรู้จักที่จะเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา , 2530)

1.5 ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 กับ เจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ ทั้งโดยรวมและรายด้าน อธิบายได้ว่า สิ่งแวดล้อมทางกายภาพภายในสถาบันการศึกษา ที่ประสบขณะที่เป็นนักศึกษายาบาล มีผลต่อความรู้สึกนึกคิดและเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ นั่นคือ ถ้าหากสถาบันการศึกษามีการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ที่ส่งเสริมต่อการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ส่งเสริมต่อการอยู่อาศัยภายในหอพัก ก็จะทำให้นักศึกษายาบาลมีความรู้สึกที่พึงพอใจหรือมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งต่างๆในสถาบันการศึกษาแห่งนั้น เพราะการมีสภาพทางแวดล้อมทางกายภาพที่ดี จะส่งผลต่อร่างกาย จิตใจ ช่วยลดความยากลำบากในการปรับตัวของนักศึกษา แต่ขณะเดียวกันจะสร้างเสริมให้เกิดความพึงพอใจและแรงจูงใจในการเรียนรู้กับสิ่งต่างๆ และช่วยให้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน กับอาจารย์ และบุคคลอื่นๆได้อย่างมีความสุข (Chickering, 1993)

1.6 ประสิทธิภาพชีวิตนักศึกษาด้านบริการและสวัสดิการ มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 กับ เจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ ทั้ง โดยรวมและรายด้าน อธิบายได้ว่า การจัดการบริการและสวัสดิการของสถาบันการศึกษา ในเรื่อง เกี่ยวกับงาน ด้านโภชนาการ ด้านสุขภาพ ด้านนันทนาการและสันทนาการ ด้านการปรึกษา และแนะ ที่ประสบผลที่เป็นนักศึกษายาบาลมีผล ต่อความรู้สึกรักและเจตคติในวิชาชีพของ บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ นั่นคือ ถ้ามีความพร้อมและการดำเนินการที่เหมาะสมและคำนึงถึงการพัฒนา นักศึกษาเป็นสำคัญ ก็ย่อมทำให้นักศึกษาเกิดความพึงพอใจต่อสิ่งต่างๆ ในสถาบันการศึกษาและ การเรียนการสอนเชิงวิชาชีพ เพราะ การให้บริการและสวัสดิการเหล่านี้ จะเป็นเบื้องต้นของ การตอบสนองทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นขั้นตอนแรกของการรู้จักและเข้าใจกันและเป็นพื้นฐานที่ดีในการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา นักศึกษากับนักศึกษา อันนำไปสู่ ความความพึงพอใจและความประทับใจ เรียนรู้เป็นเจตคติในวิชาชีพ สอดคล้องกับการศึกษาของ สมิธ และโธมัส (Smith and Thomas, 1989 cite in Bryant, J.A., Banta, T.W., Bradley, J.L., 1995) ศึกษาพบว่า มีปัจจัยสำคัญที่สุด 2 อย่างที่สามารถทำนายการพึงพอใจ ในการศึกษาของนักศึกษา คือ การได้สัมพันธ์ใกล้ชิดกับสิ่งต่าง ๆ ในสถาบันและการได้มีส่วนร่วมใน โปรแกรมสันทนาการต่าง ๆ ของสถาบัน โดยพบว่าผลประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับจากการร่วม สันทนาการ ทำให้นักศึกษารู้สึกพึงพอใจในเรื่องของสุขภาพดี การผ่อนคลายความเครียด การสัมพันธ์กับผู้อื่น การได้รับความนับถือจากผู้อื่น และความมั่นใจในตนเอง (Bryant, J.A., Banta, T.W., Bradley, J.L., 1995)

2. การศึกษาความแตกต่างของประสบการณ์ชีวิตนักศึกษา พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ

2.1 ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาโดยรวม และประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาด้านกฎ ระเบียบและวินัย ด้านส่งเสริมวิชาการ ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านบริการและสวัสดิการ เมื่อจำแนกตามสังกัด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยพบว่าประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาโดยรวมในสังกัดกระทรวงกลาโหมและมหาดไทย จะแตกต่างกับทุกสังกัดเด่นชัด ขณะที่สังกัดอื่นๆไม่แตกต่างกัน จากการศึกษาของผู้วิจัยโดยการสัมภาษณ์ อาจารย์พยาบาลและนักศึกษายาบาลในสังกัดดังกล่าว พบว่า ปัจจัยที่มีผล คือ สภาพความพร้อมในการดำเนินงานของหน่วยงาน เกี่ยวกับการจัดการด้านการเรียนการสอน ด้านสิ่งแวดล้อมทาง กายภาพ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆให้กับนักศึกษายาบาล อยู่ในภาวะของการขาดปัจจัย เอื้อหนุน และมีความยากลำบากในการขอจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการ อันสอดคล้องกับการ

ศึกษาของ กองแผนงาน สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย (2536) ถึงปัญหาด้านการผลิตพยาบาล คาลตร์ ที่พบว่า คุณภาพของการจัดการศึกษาสาขาพยาบาลคาลตร์ยังไม่ดีพอ สาเหตุอันหนึ่งก็คือ การขาดแคลนสิ่งจำเป็น ได้แก่ ห้องเรียน เครื่องมือเครื่องใช้ในห้องปฏิบัติการ โสตทัศนูปกรณ์ ตำราวารสารและหนังสืออ้างอิงต่างๆ ตลอดจนสิ่งที่จะอำนวยความสะดวกในด้านของบริการและการจัดสวัสดิการให้กับนักศึกษา ปัจจัยอีกประการหนึ่งของการล้มเหลว พบว่า ในเรื่องของกฎระเบียบและวินัยนั้น จะมีความเด่นชัดกว่าที่อื่น นักศึกษาพยาบาลจะถูกปลูกฝังให้เกิดลักษณะของความอดทน อดกลั้น และมีระเบียบวินัยสูง โดยจะมีรูปแบบการฝึกหัดที่ชัดเจนเป็นแบบแผน จะใช้ระบบของการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ระหว่างที่ศึกษาจะมีการควบคุมความประพฤติ และลงโทษเมื่อกระทำผิดโดยนักศึกษารุ่นพี่ ที่เรียกว่า นักเรียนปกครอง จากสภาพการดังกล่าว จึงอาจทำให้ ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านในสังกัดของกระทรวงกลาโหมและมหาดไทย มีความแตกต่างจากสังกัดอื่น ดังที่ผลการวิจัยของ มยุรี ณาพรณสกุล (2529) พบว่า เมื่อจำแนกตามสังกัด นักศึกษาพยาบาลมีความพึงพอใจในดำเนินงานบริหาร งานบริการ การศึกษา งานปกครองนักศึกษา และงานกิจการนักศึกษาแตกต่างกัน

2.2 ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษา ด้านส่งเสริมวิชาการ และด้านบริการและสวัสดิการ เมื่อจำแนกตามเขตที่ตั้งของสถาบันการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 อธิบายได้ว่าในแต่ละเขตที่ตั้ง จะมีสังกัดของสถาบันการศึกษาที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งในแต่ละสังกัดจะมีแนวทางในการดำเนินงาน และความพร้อมในการดำเนินงาน ด้านส่งเสริม วิชาการ ด้านบริการและสวัสดิการ ต่างกัน จึงส่งผลให้ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาแตกต่างกันออกไปด้วยตามลักษณะการดำเนินงานของสังกัดนั้นๆ เมื่อจำแนกตามเขตที่ตั้งประสบการณ์ชีวิตนัก ศึกษาด้านดังกล่าวจึงแตกต่างกัน

2.3 ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษา เมื่อจำแนกตามระยะเวลาการอยู่หอพัก ไม่มีความแตกต่างกันอธิบายได้ว่า นักศึกษาพยาบาลในทุกๆระยะเวลาของการอยู่หอพัก จะได้รับการอบรมปลูกฝังจากลักษณะการเรียนการสอน ที่เป็นเอกลักษณ์เชิงวิชาชีพคล้ายคลึงกัน นั่นคือจะถูก ฝึกให้ทำงานร่วมกับเพื่อนนักศึกษา และบุคคลที่เกี่ยวข้องในระบบทีม ถูกปลูกฝังให้มีระเบียบวินัย ตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษา โดยการถ่ายทอดแนวประพฤติปฏิบัติต่อสิ่งต่างๆภายในสถานศึกษา จากรุ่นพี่สู่ รุ่นน้อง การต้องผ่านการฝึกปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยและในชุมชนทั้งในเวลาปกติและยามวิกาล เป็นต้น จากสภาพการณ์นี้ทำให้นักศึกษาพยาบาลต้องมีปฏิสัมพันธ์และเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนนักศึกษา กับอาจารย์ ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้อง ต้องสัมผัสอย่างใกล้ชิดกับสิ่งแวดล้อมและระบบต่างๆใน

สถานศึกษา ถึงแม้ว่าในกรณีที่นักศึกษาพยาบาลจะไม่ได้เข้ามาอาศัยในหอพักตลอดปีการศึกษา แต่ในบางช่วงเวลา เช่น ในช่วงที่นักศึกษาต้องฝึกปฏิบัติงานพยาบาล หรือจำเป็นต้องทำงาน หรือทำกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อนนักศึกษา นักศึกษาพยาบาลเป็นส่วนใหญ่ก็ต้องเข้ามาพักอาศัยในหอพักของสถานศึกษา จึงทำให้มีโอกาสที่จะเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนๆ มีโอกาสสัมผัสกับอาจารย์และสิ่งต่างๆในสถานศึกษา เช่นเดียวกับ นักศึกษาคนอื่นๆ จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษา เมื่อจำแนกตามระยะเวลาการอยู่หอพัก ไม่มีความแตกต่างกัน

3. การศึกษาความแตกต่างของเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ

3.1 เจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์โดยรวม และเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์รายด้าน เรื่อง ความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การควบคุมอารมณ์ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ เมื่อจำแนกตามสังกัด ไม่มีความแตกต่างกัน อธิบายได้ว่า ปรัชญาและวัตถุประสงค์ในทุกสังกัดมีภาพรวมเรื่องคุณลักษณะของบัณฑิตที่คล้ายคลึงกัน (นันทนา น้าฝน, 2536) นั่นคือ ต้องการให้บัณฑิตมีเจตคติที่ดีในวิชาชีพและมีคุณลักษณะที่เหมาะสม เช่น การใฝ่รู้ การมีมนุษยสัมพันธ์ รับผิดชอบต่อผู้ป่วย ต่อหน้าที่ (อุไรพรพรรณ เจนวาณิชยานนท์, 2537) เป็นต้น จึงมีการดำเนินการเรียนการสอนเพื่ออบรมและปลูกฝังในด้านเจตคติต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และคุณลักษณะที่ต้องการ ให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาพยาบาล ซึ่งนอกจากการอบรมและปลูกฝังโดยตรงแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่ามีปัจจัยทางอ้อมที่ส่งผลอีก คือ ลักษณะการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ของทุกสังกัดที่มีความคล้ายคลึงกัน อันเป็นลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาเจตคติในวิชาชีพอย่างยิ่ง กล่าวคือ มีหลักสูตรและการเรียนการสอนที่เน้นทักษะในกระบวนการคิดและแก้ปัญหาทางการพยาบาล ที่กระตุ้นให้เกิดการค้นคว้าหาความรู้ มีการฝึกปฏิบัติงานพยาบาลที่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ป่วยทั้งในภาวะวิกฤติและปกติสุข มีการฝึกปฏิบัติงานที่ต้องติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอยู่ตลอดเวลา และมีการทำงานกับผู้อื่นในลักษณะของการทำงานเป็นทีม เป็นต้น จากความคล้ายคลึงกัน ในส่วนของปรัชญาและวัตถุประสงค์ เรื่องคุณลักษณะบัณฑิต ตลอดจนคุณลักษณะรูปแบบการเรียนการสอนที่เป็นเอกลักษณ์ของวิชาชีพ จึงทำให้ เจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ โดยรวมและรายด้านดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

3.2 เจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์รายด้าน เรื่องการใฝ่รู้และความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบัน เมื่อจำแนกตามสังกัด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 โดยพบว่าสังกัดที่แตกต่างกันในเรื่องการใฝ่รู้ คือ กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงกลาโหมและมหาดไทย ส่วนสังกัดที่แตกต่างกันในเรื่องความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบัน คือ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยกับสังกัดกระทรวงสาธารณสุข สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยกับสังกัดเอกชน สังกัดกรุงเทพมหานครกับสังกัดเอกชน อธิบายได้ว่า เจตคติที่ติดนอกจากจะเกิดจากการเรียนการสอนแล้ว ยังเกิดจากการที่นักศึกษาพยาบาลได้มีการเรียนรู้จากตัวแบบ จากแหล่งข้อมูลต่างๆ จากการเสริมแรงและกระตุ้น ตลอดจนประสบการณ์ตรง ที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจจากสิ่งแวดล้อมทุกอย่าง ในสถานศึกษาอีกด้วย (เพงรัตน์ บุญญานุรักษ์, 2533) ถึงแม้ว่าในแต่ละสังกัดจะมีแกนของหลักสูตรและลักษณะการเรียนการสอนที่คล้ายคลึงกันก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาสภาพแวดล้อมของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละสังกัดแล้ว ไม่ว่าจะส่วนบุคคล หรือปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ การใฝ่รู้ หรือปัจจัยเอื้ออำนวยความสะดวกต่างๆ แม้กระทั่งความเป็นอยู่ในการดำเนินชีวิตของบางสังกัดก็พบรายละเอียดที่แตกต่างกันไป เช่น ในเรื่องของสวัสดิการห้องพัก ความพร้อมของสิ่งแวดล้อมต่างๆ กฎระเบียบต่างๆ การจัดแหล่งบริการทางวิชาการ หรือแม้แต่การจัดตารางการเรียนการสอน เป็นต้น สภาพเหล่านี้ทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจที่แตกต่างกัน มีผลให้มีเจตคติต่อสิ่งนั้นๆ ต่างกันได้ ดังผลการศึกษาของ มยุรี ณาพรระณสกุล (2529) พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาล เกี่ยวกับ งานด้านห้องสมุดและบริการทางการศึกษา ด้านบรรยากาศของสถาบันด้านสวัสดิการนักศึกษา มีความแตกต่างกันตามสังกัดของสถาบันการศึกษา โดยนักศึกษาพยาบาลใน สังกัดกระทรวงกลาโหมและกระทรวงมหาดไทย จะพึงพอใจระดับน้อยต่อเวลาเปิด-ปิดห้องสมุด และต่อหนังสือในห้องสมุด กรณีนี้จึงทำให้มีการแตกต่างกันของเจตคติในเรื่องการใฝ่รู้ และความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบัน ได้

อีกประการหนึ่งที่ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะเป็นสิ่งที่เอื้อต่อการปลูกฝังเจตคติเรื่องการใฝ่รู้ ในส่วนของนักศึกษาพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข คือ การที่สถาบันการศึกษาโดยส่วนใหญ่มีสถานที่ตั้งอยู่ในเขตภูมิภาค ซึ่งมีความพร้อมในด้านแหล่งทางวิชาการไม่ทัดเทียมกับในเขตกรุงเทพมหานคร จึงทำให้ทางสถาบันการศึกษาและตัวของอาจารย์ ตลอดจนนักศึกษาพยาบาล ต้องพยายามจัดหาหรือจัดการ เพื่อการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์เสมอ

ส่วนเจตคติในด้านของความยึดมั่นผูกพันในสังกัดเอกชน จะมีความแตกต่างจากสังกัดอื่นอย่างเด่นชัด ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์อาจารย์และนักศึกษาของผู้วิจัย พบว่า นักศึกษาพยาบาลในสังกัดเอกชนส่วนใหญ่ มีความมุ่งมั่นที่จะเข้ามาศึกษาในสาขาวิชาชีพพยาบาลศาสตร์เป็นทุนเดิม โดยมีความคาดหวังเกี่ยวกับวิชาชีพและลักษณะการเรียนการสอนเป็นไปในทางบวก

ทั้งนี้ โดยยอมเสียค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียนด้วยทุนของตนเอง เมื่อเข้ามาล้มผลและคลุกคลีในวิชาชั้นและการเรียนการลอนแล้ว พบว่าไม่ได้เป็นไปดังที่ตนเองคาดหวังไว้ เช่น ในเรื่องของการบริการและสวัสดิการ มีการมองว่า บริการและสวัสดิการที่สถาบันจัดให้ ไม่คุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่ตนเสียไป จึงเป็นผลให้ความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันของสังกัดเอกชนแตกต่างจากสังกัดอื่น

3.3 เจตคติในวิชาชั้นของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์โดยรวมและเจตคติในวิชาชีพรายด้าน เรื่อง ความเชื่อมั่นในตนเอง การควบคุมอารมณ์ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ เมื่อจำแนกตามเขตที่ตั้ง ไม่มีความแตกต่างกัน อธิบายได้เช่นเดียวกับข้อ 3.1 ว่า ในแต่ละเขตที่ตั้งถึงแม้ว่าจะมีสังกัดต่าง ๆ กัน แต่ในทุกสังกัดก็มีภาพรวมเรื่องคุณลักษณะของบัณฑิต และลักษณะการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ที่คล้ายคลึงกัน สิ่งทีนักศึกษาได้รับ ไม่ว่าจะ เป็นเรื่องของหลักสูตร จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ เจตคติต่อผู้ช่วยต่อการทำงาน ต่อบุคคลอื่น ล้วนมีหลักการและแก่นเดียวกัน อีกทั้งยังมีรูปแบบคล้ายกันในเรื่องของการฝึกปฏิบัติงาน การทำกิจกรรม และความเป็นอยู่ ตลอดจนการสืบทอดประเพณีรุ่นต่อรุ่น จึงทำให้เจตคติในวิชาชีพในเรื่องดังกล่าว เมื่อจำแนกตามเขตที่ตั้งของสถาบัน ไม่แตกต่างกัน

3.4 เจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ เรื่องการใฝ่รู้ ความมีวินัยในตนเอง ความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบัน เมื่อจำแนกตามเขตที่ตั้งของสถาบันการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยในเรื่องการใฝ่รู้และความมีวินัยในตนเองนั้น เขตภูมิภาคจะมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าในเขตกรุงเทพมหานคร อธิบายได้ว่า อาจเกิดจากนักศึกษา มีความคิดว่า สถาบันการศึกษาในภูมิภาค โดยส่วนใหญ่มีความพร้อมในเรื่องของการศึกษาและแหล่งวิชาการน้อยกว่าในเขตกรุงเทพมหานคร จึงทำให้ตัวนักศึกษายาบาลเองต้องพยายามที่จัดหาหรือจัดการที่จะศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์เสมอ และประกอบกับในเขตภูมินั้น นักศึกษายาบาลส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในหอพักเกือบตลอดเวลา 4 ปี ที่ศึกษาอยู่ และมีการเรียนการลอนที่เรียนเฉพาะกลุ่มนักศึกษายาบาลด้วยกันเอง ลักษณะเช่นนี้จึงก่อให้เกิดความมุ่งมั่นในการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานพยาบาลสูง จึงเป็นผลให้มีการใฝ่รู้และความมีวินัยในตนเอง สูงกว่าในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนในเรื่องความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันนั้น พบว่าในเขตกรุงเทพมหานครมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าในเขตภูมิภาค อธิบายได้ว่า ในสถาบันของเขตกรุงเทพมหานครนั้น จะมีความพร้อมของการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่าในเขตภูมิภาค ประกอบกับมีการเปิดโอกาสให้นักศึกษายาบาลได้ประกอบกิจกรรมนักศึกษาในรูปแบบซึ่งก่อให้เกิดความภาคภูมิใจกับชื่อเสียงของสถาบัน และก่อให้เกิดความรู้สึกว่า

เป็นส่วนหนึ่งของสถาบันมากกว่า นั่นคือ การแข่งขันกีฬาระหว่างสถาบันพยาบาล จากการสัมภาษณ์ของผู้วิจัย พบว่า นักศึกษาจะเกิดความภาคภูมิใจและประทับใจกับกิจกรรมนี้ เพราะต้องอาศัยความสมัครสามัคคีระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง รวมไปถึงการดูแลที่เอื้ออาทรจากอาจารย์ของตน ในช่วงของการฝึกซ้อมกีฬา ฝึกซ้อมประชุมเชียร์ ทำให้มีความรู้ลึกซึ้งกันและมีความเข้าใจที่ติดกันตามมา หลังจากแข่งขันกีฬาเสร็จสิ้น จบจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา โดยที่รุ่นพี่ที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วจะต้องไปให้กำลังใจและช่วยเหลือรุ่นน้องในสถาบัน เมื่อถึงฤดูการแข่งขันกีฬาทุกๆ ปี จนถือเป็นประเพณีของสถาบันการศึกษานั้นๆ ไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เบทซ์ เมเน่ สตาร์ และคลิงเกนสมิท (Betz ,Menne ,Stars ,Klingen Smith ,1971) ที่พบว่าความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสถาบันของตน ไม่ว่าจะในเรื่อง คุณภาพการศึกษา ชีวิตทางสังคม การได้รับการยอมรับ ความสัมพันธ์กับอาจารย์ ความสัมพันธ์กับเพื่อน ความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน จะนำมาซึ่งความรู้สึกผูกพันและประทับใจต่อสถาบันการศึกษาของตน ทั้งทางตรงและทางอ้อม

3.5 เจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์โดยรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามระยะเวลาการอยู่หอพัก อธิบายได้เช่นเดียวกับข้อ 2.3 และ 3.1 นั่นคือ นักศึกษาพยาบาลในทุกช่วงระยะเวลาของการอยู่หอพัก จะได้รับประสบการณ์และการปลูกฝังจากหลักสูตร และลักษณะการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ที่เป็นแกนเดียวกัน นั่นคือ การปลูกฝังให้มีเจตคติที่ดีต่อผู้ป่วย ต่อการทำงาน ต่อผู้อื่น การปลูกฝังให้มีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ การปลูกฝังให้มีระเบียบวินัยในตนเอง รู้จักอดทนอดกลั้น รู้จักที่จะทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนกระทั่งจบการศึกษา เป็นต้น ซึ่งการปลูกฝังสิ่งเหล่านี้ ถูกบรรจุอยู่ในการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตลอดจนกระทั่งรูปแบบการดำเนินชีวิตในหอพัก ถึงแม้ว่าในกรณีที่นักศึกษาพยาบาลจะไม่ได้เข้ามาอาศัยในหอพักตลอดปีการศึกษา แต่พบว่าในบางช่วงเวลา ที่มีการฝึกภาคปฏิบัติ หรือจำเป็นต้องเข้าทำงานหรือประกอบกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อน เช่น ทำรายงานกลุ่ม ประชุมเชียร์ เป็นต้น นักศึกษาพยาบาลเกือบทุกคน ก็ต้องเข้ามาอาศัยอยู่ในหอพัก จึงทำให้มีโอกาสที่จะเรียนรู้ และซึมซับสิ่งต่างๆ ในสถานศึกษา จึงทำให้เจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์โดยรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามระยะเวลาการอยู่หอพัก

4. การศึกษาประสบการณ์ชีวิตนักศึกษา พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ

4.1 บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ มีประสบการณ์ชีวิตโดยรวมเหมาะสมระดับปาน

กลาง โดยมีด้านกิจกรรมนักศึกษาเหมาะสมระดับสูงเพียงด้านเดียว ส่วนด้านที่เหลือเหมาะสมระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านกฎ ระเบียบ และวินัย ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านส่งเสริมวิชาการ สอดคล้องกับเมื่อศึกษาแต่ละสังกัด แต่ละเขตที่ตั้ง และแต่ละระยะเวลาของการอยู่หอพัก พบว่าในทุกสังกัด จะมีคะแนนเฉลี่ยของประสบการณ์ใช้ชีวิตนักศึกษาด้านกิจกรรมนักศึกษามากที่สุด อธิบายได้ว่า นักศึกษาลาซาบายบาลศาสตร์พึงพอใจที่ได้กระทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนนักศึกษา เห็นว่าการร่วมกิจกรรมทำให้รู้จักที่จะทำงานกับผู้อื่น มีความภาคภูมิใจที่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมให้สำเร็จ โดยมีคะแนนรายข้อดังกล่าวระดับสูง อธิบายได้ว่า ช่วงชีวิตของการเป็นนักศึกษาลาซาบายบาลจัดอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายร่วมกับวัยผู้ใหญ่ตอนต้น จึงมีลักษณะในการแสวงหาความเป็นตัวของตัวเอง ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับตนเอง (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2530) โดยธรรมชาติจึงชอบที่จะเข้ากลุ่มเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้อื่นมองเห็นความสามารถและยอมรับตนเอง ประกอบกับการได้รับการส่งเสริมจากลักษณะของวิชาชีพพยาบาลที่เน้นการทำงานร่วมกันเป็นทีม ดังเห็นได้จาก ขณะฝึกปฏิบัติงานพยาบาล ลักษณะเช่นนี้ จึงเป็นพื้นฐานส่งเสริมการเข้ากลุ่มเพื่อร่วมทำกิจกรรมกับผู้อื่น ประกอบกับในสถาบันการศึกษาลาซาบายบาลเอง ก็มีกิจกรรมต่างๆ ที่กระทำสลับทอดกันมาเป็นประเพณี จนกลายเป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของวิชาชีพการพยาบาล ที่มีผลต่อความพึงพอใจ และความประทับใจกับนักศึกษาลาซาบายบาลทุกคน ได้แก่ การร่วมกันจัดงานรับน้องใหม่ การจัดพิธีรับหมวก การจัดพิธีรับตะเกียง จัดพิธีไหว้ครู จัดงานแสดงความยินดีกับบัณฑิตใหม่ การประชุมเชียร์ การจัดแข่งขันกีฬาภายใน และกีฬาระหว่างสถาบันพยาบาล เป็นต้น ซึ่งลักษณะของการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันนี้ จะมีลักษณะเด่น คือ นักศึกษาลาซาบายบาลทุกคนต้องมีส่วนร่วมกระทำกันอย่างใกล้ชิด เพราะเหตุว่า ส่วนใหญ่จะพักอาศัยอยู่ในหอพักด้วยกันประการหนึ่ง อีกประการคือ นักศึกษาจะมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมและผ่านประสบการณ์จากกิจกรรมประเพณีเหล่านี้ทุกคนตามลำดับชั้นปี นั่นคือ เมื่อเข้ามาเป็นนักศึกษาลาซาบายบาลก็จะได้รับการรับน้องจากรุ่นพี่ เมื่ออยู่ในชั้นปีที่ 2 ก็ต้องดำเนินการจัดเตรียมกิจกรรมรับน้องใหม่ เป็นต้น ซึ่งการปฏิบัติกิจกรรมเหล่านี้ย่อมส่งผลให้นักศึกษาได้ใกล้ชิด และสนิทสนมกับอาจารย์ เพื่อนๆ ตลอดจนบุคคลอื่นมากขึ้น ทำให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งการปรับตัวที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น และก่อให้เกิดความพึงพอใจและประทับใจเมื่อประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมนั้นๆ อีกด้วย ดังที่ นิภา วงษ์พัฒนพงษ์ (2531) กล่าวว่า การทำกิจกรรมนักศึกษา นอกจากจะเป็นการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันแล้ว ยังก่อให้เกิดความพึงพอใจและมีเจตคติที่ดีต่อการอยู่และทำงานร่วมกัน ทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ ซึ่งความรับผิดชอบ และการปรับตัวในการทำงานและเข้าสังคมได้อย่างมีความสุข การทำกิจกรรมนัก

ศึกษาดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นการล้มสมควรรู้สึกและประสบการณ์ชีวิตที่ดี จึงพบว่าบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์มีประสบการณ์ชีวิตด้านกิจกรรมนักศึกษาเหมาะสมในระดับสูง

การสนับสนุนกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษายาบาล จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนา นักศึกษา สถาบันจึงควรที่จะดำเนินการด้านนี้อย่างจริงจังมากขึ้น โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการจัดทำกิจกรรมและสร้างสรรค์กิจกรรมให้มากขึ้นกว่าเดิม

4.2 บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ในแต่ละสังกัด แต่ละเขตที่ตั้ง และแต่ละระยะเวลาของการอยู่หอพัก มีคะแนนเฉลี่ยของประสบการณ์ชีวิตนักศึกษารายด้านในอันดับรองลงมา (2 ,3) เหมือนกันแทบทั้งสิ้น ได้แก่ ด้าน กฎ ระเบียบ และวินัย ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยมีประสบการณ์ชีวิตอยู่ในระดับสูงและปานกลาง

4.2.1 ด้านกฎ ระเบียบ และวินัย อธิบายได้ว่า จากลักษณะของงานพยาบาลที่ต้องมีการรับผิดชอบดูแลชีวิตของผู้เจ็บป่วย และการปฏิบัติพยาบาลนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย อีกทั้งระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างไปจากสาขาอาชีพอื่น ที่ต้องปฏิบัติงานในยามวิกาล เหล่านี้ ทำให้บุคลากรพยาบาลต้องมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อการทำงาน ต้องอาศัยการปรับตัวและทักษะในการติดต่อทำงานกับผู้อื่น ต้องอาศัยความอดทน อดกลั้น ต่อการชนปฏิบัติงานยามวิกาล ต่ออารมณ์และการแสดงออกของผู้รับบริการ ตลอดจนผู้ร่วมงาน บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์จึงมองเห็นว่า ประสบการณ์ ด้านกฎ ระเบียบ และวินัย ที่ตนเองได้รับและถูกฝึกให้ประพฤติ ปฏิบัติ ขณะอยู่ในสถาบันการศึกษายาบาล ไม่ว่าจะเป็นกฎ ระเบียบของสถาบันเอง เช่น กฎ ระเบียบการแต่งกาย กฎ ระเบียบการอยู่หอพัก เป็นต้น หรือกฎเกณฑ์ที่ได้รับจากการสืบต่อมารุ่นพี่รุ่นน้อง ในเรื่อง ระเบียบและมารยาทต่างๆเช่น มารยาทในการคุยกับพี่ มารยาทในการอยู่ร่วมหอพักกับพี่ เป็นต้น เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้ตนเองมีความรับผิดชอบ และอดทน อดกลั้น ได้มากขึ้น และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้ดีขึ้น (ดังจะพบว่า มีคะแนนประสบการณ์ชีวิตรายด้านในข้อดังกล่าวอยู่ในระดับสูง) ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาในด้านกฎ ระเบียบ และวินัย จึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลได้รู้แนวประพฤติ ปฏิบัติ ในการปรับตัว และเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา ,2530)

ดังนั้น สถาบันการศึกษายาบาลจึงควรตระหนักถึงการสร้างสรรค์งานด้านกฎ ระเบียบ และวินัย ให้เหมาะสมกับสภาพการดำเนินชีวิตของนักศึกษาในภาวะปัจจุบัน ใช้กฎ ระเบียบ และวินัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนานักศึกษาด้านบุคลิกภาพ ด้านความประพฤติ ด้านวิชาการ ให้มากที่สุด (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา ,2530) ทั้งนี้รูปแบบที่น่าจะเป็น ในงานด้าน

กฎ ระเบียบ วินัย คือ การให้เหตุและผลเป็นเครื่องตัดสิน เรียนรู้และเคารพข้อเท็จจริง เคารพผลได้ผลเสียต่อส่วนรวม ไม่ใช่เป็น เรื่องของการสั่งให้นักศึกษาต้องปฏิบัติตามอย่างเดียว แต่ต้องเป็นรูปแบบที่นึ่งร่วมโต๊ะ คุยกันถึงปัญหาและข้อเท็จจริงได้ ต้องเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบและข้อบังคับ (ประกอบ คุปรัตน์ , 2527) และ เปิดโอกาสให้ปกครองดูแลกันเองระหว่างนักศึกษาในรูปแบบของประชาธิปไตย ที่มีอาจารย์คอยควบคุมดูแลให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

4.2.2 ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล พบว่ามีความเหมาะสมที่ระดับปานกลางทั้งสิ้น อธิบายได้ว่า จากสภาพการเรียนการสอนที่ต้องศึกษาทั้ง ในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ จากสภาพการดำเนินชีวิตที่นักศึกษายาบาลส่วนใหญ่ต้อง เข้ามาพักอาศัยอยู่ในหอพัก การได้มีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับเพื่อนนักศึกษา กับอาจารย์พยาบาล กับพยาบาลวิชาชีพ หรือแม้กระทั่งบุคลากรในวิชาชีพ ล้วนส่งผลต่อประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตในด้านความเป็นอยู่ และในด้านการศึกษาเล่าเรียนเชิงวิชาชีพของนักศึกษายาบาลทุกคน ดังที่ผลการศึกษาของ อรรถัย ผลเนื่องมา (2529) พบว่า นักศึกษายาบาลจะประทับใจในกลุ่มเพื่อนในทางบวกสืบเนื่องจากการที่ได้มีโอกาสใช้ชีวิตร่วมกัน ในหอพัก ได้ศึกษาเล่าเรียนและทำกิจกรรมร่วมกันอย่างใกล้ชิดนั่นเอง ส่วนปฏิสัมพันธ์ของนักศึกษายาบาลกับอาจารย์พยาบาลที่มีความสัมพันธ์กันทั้ง ในและนอกห้องเรียนและ ในขณะฝึกปฏิบัติงานนั้น นอกจากจะส่งผลต่อการถ่ายทอดค่านิยม ประสบการณ์ในด้านการเรียนการสอนเชิงวิชาชีพแล้วยังส่งผลต่อการดำเนินชีวิต และความรู้สึกนึกคิดในด้านความพึงพอใจหรือประทับใจในตัวอาจารย์อีกด้วย ดังผลการวิจัยของ ศิริรัตน์ จันทรแสงรัตน์ (2538) พบว่า สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์สามารถที่จะร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลในหมวดสุขภาพ หมวดหน้าที่ หมวดชีวิตประจำวัน หมวดสังคมเศรษฐกิจ หมวดจิตใจและวิญญาณ และ หมวดครอบครัว ส่วนปฏิสัมพันธ์ของนักศึกษายาบาลกับพยาบาลวิชาชีพและบุคลากรในวิชาชีพนั้น นอกจากจะช่วยในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะในเชิงวิชาชีพแล้วยังทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ประสบการณ์ในการแสดงบทบาท และวิธีการปฏิบัติงานเชิงวิชาชีพของตนเองเด่นชัดขึ้น จนนำไปสู่ความเชื่อ ค่านิยม แม้กระทั่งความรู้สึกพึงพอใจ ดังที่ผลการศึกษาของ บุษบา สมร่วง (2528) พบปัญหาเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติงานร่วมกับพยาบาลวิชาชีพที่ทำให้นักศึกษายาบาลไม่พึงพอใจ คือ ความคาดหวังในตัวนักศึกษามากเกินกว่าความสามารถของนักศึกษา และการไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการฝึกปฏิบัติงาน จากเจ้าหน้าที่ในระดับต่างๆ (อารีวรรณ กลั่นกลิ่น, 2528)

จากสภาพปัจจุบันที่พบว่ายังมีสภาพการขาดแคลนอาจารย์พยาบาลและ

พยาบาล(กองแผนงาน สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2536) อยู่อย่างต่อเนื่องนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า สิ่งนี้มีผลกระทบมาถึงประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ของนักศึกษานพยาบาล อีกด้วย กล่าวคือ สภาพขาดแคลนส่งผลทำให้อาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพต้องมีการงานเพิ่มมากขึ้น การดูแลรับผิดชอบหรือการมีปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษานพยาบาลย่อมมีน้อยลง ดังผลการศึกษาของ อารวีวรรณ กลั่นกลิ่น(2528) และ กมลรัตน์ เอิบสิริสุข(2534) พบว่า อาจารย์มีงานรับผิดชอบมากจึงทำให้มีเวลาให้กับนักศึกษาน้อย อาจารย์ไม่มีการสร้างสัมพันธภาพกับนักศึกษาน สิ่งที่นักศึกษาต้องการก็คือ อาจารย์และพยาบาลมีความกันเองกับนักศึกษา สาเหตุนี้จึงทำให้ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาด้านปฏิสัมพันธ์กับบุคคล จัดอยู่ในระดับปานกลางสอดคล้องกับผลการวิจัยบางส่วน ของ สรวาลี เรืองวิเศษ (2537) พบว่าปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษานพยาบาล ในสถานการณ์การสอนทางคลินิก ด้านการดูแลเอาใจใส่ ด้านการสนับสนุนระดับประคอง อยู่ในระดับปานกลาง

4.3 บัณฑิตลาชาพยาบาลศาสตร์ในทุกสังกัด ทุกเขตที่ตั้ง และทุกระยะเวลาของการอยู่หอพักล้วนมีคะแนนเฉลี่ยของประสบการณ์ชีวิต ด้านส่งเสริมวิชาการ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และด้านบริการและสวัสดิการน้อยกว่าประสบการณ์ชีวิตด้านอื่นๆ เป็นส่วนใหญ่ โดยพบว่า จะมีประสบการณ์ชีวิตทั้ง 3 ด้านในระดับปานกลางทั้งสิ้น ยกเว้น ในสังกัดกระทรวงกลาโหม และมหาดไทยที่มีประสบการณ์ชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและด้านบริการและสวัสดิการในระดับต่ำอธิบายได้ว่า งานทางด้านส่งเสริมวิชาการ การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และ งานบริการและสวัสดิการ เป็นภาระรับผิดชอบโดยตรงของหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาที่ต้องจัดดำเนินการให้กับนักศึกษา แต่ในการดำเนินการดังกล่าวจะต้องอาศัยการมีแบบแผนและแนวนโยบายที่ชัดเจนร่วมกับความพร้อมของปัจจัยที่จะมาสนับสนุน เช่น งบประมาณ เป็นต้น แต่ในสภาพปัจจุบัน พบว่าคุณภาพของการดำเนินการดังกล่าว ของสถาบันการศึกษานพยาบาลส่วนใหญ่ยังอยู่ในขั้นของการปรับปรุงและพัฒนาที่ยังไปไม่ถึงเป้าหมาย ดังผลการศึกษานของกองแผนงานสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย (2535) ถึงปัญหาด้านการผลิตพยาบาลศาสตร์ พบว่า คุณภาพของการจัดการศึกษานพยาบาลยังไม่ดีพอ สาเหตุอันหนึ่งก็คือ การขาดแคลนสิ่งจำเป็น ได้แก่ ห้องเรียน เครื่องมือเครื่องใช้ในห้องปฏิบัติการ โสตทัศนูปกรณ์ ตำราวารสารและหนังสืออ้างอิงต่างๆ ตลอดจนสิ่งที่จะอำนวยความสะดวกในด้านของบริการและจัดสวัสดิการให้กับนักศึกษาน ความไม่พร้อมในเรื่องดังกล่าวส่งผลต่อความรู้สึกพึงพอใจและแปรเปลี่ยนเป็นประสบการณ์บวกและลบได้ ดังที่ สมิธ และ โธมัส (Smith and Thomas, 1989 cite in Bryant, J.A. Banta, T.W. Bradley, J.Y.,

1995) ศึกษาพบว่า มีปัจจัยสำคัญที่สุด 2 อย่างที่สามารถทำนายการพึงพอใจในการศึกษาของนักศึกษา คือ การได้สัมพันธ์ใกล้ชิดกับสิ่งต่างๆในสถาบัน และการได้มีส่วนร่วมในโปรแกรมสนับสนุนการต่างๆที่สถาบันจัดบริการให้ ประสิทธิภาพชีวิตในด้านดังกล่าวข้างต้นจึงมีความเหมาะสมในระดับปานกลางและต่ำ

ดังนั้นสถาบันการศึกษายาบาลจึงควรตระหนักและสนับสนุนการดำเนินงานด้านส่งเสริมวิชาการ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และ ด้านบริการและสวัสดิการ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เหมาะสมและคุ้มค่าที่สุด ทั้งนี้จากลักษณะการเรียนการสอน และการดำเนินชีวิตของนักศึกษายาบาลส่วนใหญ่ที่ต้องเข้ามาพักในหอพักของสถานศึกษา การพัฒนาหอพักให้เป็นทั้งศูนย์การศึกษาและศูนย์ที่พักอาศัย จึงเป็นสิ่งที่น่าดำเนินการอย่างยิ่ง ในงานด้านส่งเสริมวิชาการควบคู่ไปกับการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และ จัดบริการและสวัสดิการให้กับนักศึกษายาบาล ทั้งนี้ โดยการจัดให้มี ห้องสมุดย่อย ห้องฝึกทักษะย่อย ห้องทำงาน (Study Room) ห้องสนทนาการ พร้อมอุปกรณ์ต่างๆ ตลอดจน โปรแกรมเชิงเสริมปัญญาและ โปรแกรมสนับสนุนการ สนทนาการ เป็นต้น โดยอาจให้นักศึกษายาบาลช่วยกันดูแล โดยมีอาจารย์ให้คำปรึกษาแนะนำ

5. การศึกษาเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ พบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

5.1 บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์มีเจตคติในวิชาชีพ โดยรวมในระดับปานกลาง โดยมีเจตคติในวิชาชีพรายด้านในระดับสูง 6 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบัน ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การใฝ่รู้ และความมีวินัยในตนเอง (ค่าเฉลี่ยเท่ากัน) ความมีมนุษยสัมพันธ์ ส่วนอีก 2 ด้าน คือการควบคุมอารมณ์ ความเชื่อมั่นในตนเองมีระดับปานกลางและเป็นที่น่าสังเกต คือ บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ในทุกสังกัด ทุกเขตที่ตั้ง และ ทุกระยะเวลาของการอยู่หอพัก จะมีค่าคะแนนเฉลี่ยของเจตคติในวิชาชีพ เรื่องความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันสูงกว่าด้านอื่นๆทั้งสิ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับรู้และเรียนรู้มีการแปรเปลี่ยนไปเป็นความพึงพอใจ และเจตคติที่ดี (เพวงรัตน์ บุญนุรัตน์, 2536) นั่นคือ ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษายาบาลนั้น นักศึกษายาบาลทุกคนจะได้รับการอบรมและปลูกฝังให้มีความเป็นเอกลักษณ์ในวิชาชีพ ซึ่งก็คือความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ ความภาคภูมิใจในวิชาชีพพยาบาล และการมีจรรยาบรรณที่ดีต่อการประกอบอาชีพพยาบาล ซึ่งได้แก่ความรับผิดชอบต่อประชาชน ต่อสังคมและประเทศชาติ

ต่อวิชาชีพ ต่อผู้ร่วมอาชีพและต่อตนเอง (นันทนา น้าฝน, 2536) อันเป็นการปลูกฝังเจตคติในวิชาชีพ โดยการอบรมสั่งสอนโดยตรงจากในห้องเรียนหรือในการฝึกปฏิบัติงาน หรือเป็นการปลูกฝังหรือเรียนรู้ทางอ้อมผ่านลักษณะของการทำงาน ที่ต้องอาศัยการทำงานเป็นทีมร่วมกับบุคคลอื่นในการรับผิดชอบดูแลผู้ป่วย หรือผ่านทางลักษณะความเป็นอยู่ในการดำเนินชีวิตของนักศึกษาที่ต้องอาศัยอยู่ร่วมกันกับเพื่อนนักศึกษาภายในหอพักที่มีระเบียบ กฎเกณฑ์ มีการใช้ชีวิตและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันทั้งในและนอกห้องเรียน ดังที่ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530) กล่าวไว้ว่า การอยู่และทำกิจกรรมร่วมกับบุคคลอื่นจะทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ซึ่งความรับผิดชอบ การรู้จักปรับตัวในการทำงานและเข้าสังคมได้อย่างมีความสุข มีระเบียบวินัยในตนเอง เคารพในระเบียบของสังคมและสิทธิของผู้อื่น มีการเสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม มีคุณธรรม สอดคล้องกับทฤษฎีการตัดสินใจทางสังคม (Social Judgment theory) ที่กล่าวว่า อิทธิพลกลุ่มและแบบแผนความเชื่อถือ ค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม (Social norm) มีผลต่อการสร้างและเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคล สำหรับในวิชาชีพพยาบาล กลุ่มเพื่อน กลุ่มผู้ปฏิบัติงานหรือกลุ่มสังคมในรูปแบบอื่น ๆ จึงล้วนสามารถสร้างหรือปรับเปลี่ยนเจตคติได้ เพราะเมื่อบุคคลต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มก็มีแนวโน้มจะรับฟังยอมรับเจตคติและแบบแผนอันเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มนั้น ๆ มา จึงพบว่าบัณฑิตสาขาพยาบาลมีเจตคติในวิชาชีพในด้านทั้ง 6 ด้านดังกล่าวในระดับสูง

สำหรับเจตคติในเรื่องความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบัน จะอยู่ในระดับสูงเด่นชัดกว่าเจตคติในวิชาชีพรายด้านอื่น ๆ อธิบายได้ว่า บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์มีความรักใคร่และผูกพันกับสถาบันการศึกษาพยาบาลของตน ทั้งนี้เป็นผลจากประสบการณ์ที่ตนเองพบ ได้นำมาซึ่งความรู้สึกพึงพอใจและเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อตนเอง ดังที่ Astin (1983) กล่าวว่าประสบการณ์ที่พึงพอใจจะนำมาซึ่งความรักใคร่ผูกพันกับสถาบันการศึกษา ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ของผู้วิจัย พบว่าประสบการณ์ที่นักศึกษาพึงพอใจ และเห็นว่ามีความสำคัญกับตนเองจนเกิดความรู้สึกผูกพันกับสถาบันการศึกษา ก็คือ การที่สถาบันการศึกษาได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาพยาบาลได้ใช้ชีวิตและทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อนนักศึกษาทั้งในชั้นปีเดียวกันและต่างชั้นปีกัน ขณะที่ศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษา และการที่สถาบันการศึกษาได้ปลูกฝังความเป็นวิชาชีพพยาบาลให้กับตนเอง ทำให้ตนเองได้เรียนรู้ชีวิตและมีคุณภาพเพิ่มขึ้น อันสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Astin (1983) และ Chickering (1993) ที่พบว่าพัฒนาการและประสบการณ์ที่พึงพอใจขณะเป็นนักศึกษา จะขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมที่สร้างสรรค์ ผลิตปัญญา มิตรภาพระหว่างนักศึกษาด้วยกัน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางวิทยาลัยจัดให้

5.2 บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ในทุกสังกัด ทุกเขตที่ตั้งของสถาบันการศึกษา ทุกระยะเวลาของการอยู่หอพัก มีค่าคะแนนเฉลี่ยของเจตคติในวิชาชีพ เรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง และการควบคุมอารมณ์อยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยค่อนข้างต่ำกว่าด้านอื่นๆ ซึ่งน่าจะเป็นผลจาก ความเชื่อมั่นในตนเอง และการควบคุมอารมณ์เป็นคุณภาพภายในตนเองของบุคคล ที่ต้องทำความเข้าใจและรู้จักกับตนเองให้ถ่องแท้เสียก่อน นั่นคือการทำบุคคลจะสามารถจัดการกับ อารมณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น บุคคลนั้นจะต้องรับรู้ก่อนว่า ตนเองมีความรู้ลึกอย่างไร อารมณ์ ขณะนั้นเป็นอย่างไร จึงสามารถที่จะเชื่อมโยง ไปสู่การแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม เช่นเดียวกับ ความเชื่อมั่นในตนเอง ที่บุคคลจะต้องยอมรับในความสามารถของตนเอง เสียก่อน ได้แก่ ยอมรับความสามารถในด้าน สติปัญญา ร่างกาย ทักษะ และความสามารถทางด้านสังคม ตลอดจน บุคลิกภาพของตน ซึ่งการที่จะให้บุคคล มีความเข้าใจในคุณภาพของตนเองและรู้จักตนเองอย่าง ถ่องแท้ นั้น ส่วนหนึ่งจะต้องอาศัยการสนับสนุน และการฝึกฝนอย่างถูกต้องเป็นแบบแผน จากสถาน ศึกษาตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (Chickering, 1993) ตรงกับที่ สาระ ลุขวราห์ (2533) ศึกษาพบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษานพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการปรึกษาเชิง จิตวิทยาแบบกลุ่ม จะมีคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยา แบบกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

แต่ในปัจจุบันจากสภาพการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ ที่ยังไม่พร้อมในด้านลัด ส่วนจำนวนอาจารย์พยาบาลต่อจำนวนนักศึกษา (กองแผนงาน สำนักงานทบวงมหาวิทยาลัย, 2536) อีกทั้งพบว่า รูปแบบและการสนับสนุนเพื่อฝึกฝนในเรื่องข้างต้นของบางสถาบันการศึกษา ยังไม่เด่นชัดหรือไม่เป็นแบบแผนที่ชัดเจน ยังคงใช้รูปแบบที่ผสมผสานไปกับการเรียนการสอนทั่วไป จาก เหตุผลนี้จึงอาจทำให้ เจตคติในวิชาชีพ เรื่องความเชื่อมั่นในตนเองและการควบคุมอารมณ์ มี ระดับปานกลาง และมีคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำกว่าในรายด้านอื่นๆ ดังนั้น สถาบันการศึกษา พยาบาล จึงน่าจะมีการพิจารณาเพื่อสนับสนุนถึงเรื่องนี้อย่างจริงจังมากขึ้น โดยการดำเนินการ ควบคู่ไปกับการเรียนการสอน โดยเฉพาะการเรียนการสอนในภาคปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาครั้งนี้ เป็นที่ประจักษ์ว่า ประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาที่ดีและเหมาะสมนั้น มีความสัมพันธ์กับการเกิดเจตคติที่ดีในวิชาชีพได้ ดังนั้น สถาบันการศึกษายาบาลจึงควรที่จะเน้นการจัดประสบการณ์ชีวิตนักศึกษา ในด้านต่าง ดังนี้

1. ผู้บริหารและคณาจารย์ ควรให้การสนับสนุนในเรื่องกิจกรรมนักศึกษาให้มากยิ่งขึ้น ทั้งที่เป็นประเพณีของนักศึกษาเอง กิจกรรมของสถาบันและกิจกรรมนอกสถาบัน ควรมีการวางแผนร่วมกันในการจัดทำปฏิทินการศึกษาและปฏิทินกิจกรรมนักศึกษา กำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานที่เป็นรูปแบบชัดเจน จัดสรรงบประมาณด้านกิจกรรมนักศึกษาอย่างเหมาะสมและเพียงพอ เอื้ออำนวยสถานที่ สิ่งแวดล้อม อุปกรณ์ ตลอดจนเวลาให้กับนักศึกษา มีอาจารย์ที่รับผิดชอบดูแลโดยตรงในฐานะที่ปรึกษา ทำการส่งเสริมและกระตุ้นนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอในด้านกิจกรรมนักศึกษา ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยเกี่ยวกับงานกิจกรรมนักศึกษาและส่งเสริมให้มีการนำไปใช้อย่างจริงจัง รวมทั้งต้องเปิดโอกาสให้นักศึกษายาบาลให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ และแสดงความสามารถต่างๆในด้านกิจกรรมนักศึกษา โดยมีการจัดรูปแบบเป็นองค์กรณีศึกษาที่ชัดเจน

2. ผู้บริหารและคณาจารย์ ควรปรับปรุงและส่งเสริมการดำเนินงานด้าน กฎ ระเบียบ และวินัย ให้ทันสมัยและเหมาะสมต่อเหตุการณ์ และเอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนานักศึกษายาบาลให้มากยิ่งขึ้น โดยอาจเปิดโอกาสให้นักศึกษายาบาลได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการดำเนินการในรูปแบบของคณะกรรมการชั้นปี อาจารย์มีการดูแลและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดในระบบของการรับน้องใหม่ การประชุมเชียร์ การดูแลเรื่องระเบียบ วินัย ความประพฤติของรุ่นพี่ต่อรุ่นน้อง ให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม

3. ผู้บริหารและคณาจารย์ ควรส่งเสริมและพัฒนาสัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษายาบาลด้วยกันเอง อาจารย์พยาบาลกับนักศึกษายาบาล พยาบาลวิชาชีพกับนักศึกษายาบาล บุคลากรในทีมสุขภาพกับนักศึกษายาบาล ทั้งนี้โดยอาจจัดในรูปแบบของการจัดทำกิจกรรม หรือกลุ่มสัมพันธ์ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

4. ผู้บริหารและคณาจารย์ ควรจัดสรรทรัพยากรเพื่อส่งเสริมงานด้านการส่งเสริมวิชาการ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านบริการและสวัสดิการ ให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น เหมาะสมกับ

การเรียนรู้ ด้านอารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา ของนักศึกษายาบาล โดยดำเนินการในรูปแบบของการใช้สถานศึกษาและห้องพักของสถานศึกษา เป็นทั้งศูนย์การศึกษาและอาศัย (Living Learning Center)

5. ผู้บริหารและคณาจารย์ ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อทักษะทางสังคม ในเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองและการควบคุมอารมณ์

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาหารูปแบบของกิจกรรมนักศึกษา กฎ ระเบียบ และวินัย และรูปแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เหมาะสมกับการพัฒนาประสบการณ์ชีวิตนักศึกษายาบาลในสังกัดนั้นๆ
2. ควรศึกษาประสบการณ์ชีวิตนักศึกษา และเจตคติในวิชาชีพ ในลักษณะของการศึกษาระยะยาว ตั้งแต่เมื่อยังเป็นนักศึกษายาบาล จนกระทั่งสำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิตใหม่ และจนกระทั่งทำงานเป็นพยาบาลวิชาชีพแล้วสัก 2-3 ปี
3. ควรศึกษาตัวแปรเพิ่มเติม ที่อาจมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ชีวิตนักศึกษา และเจตคติในวิชาชีพ ได้แก่ ผลการศึกษา ภูมิหลังของครอบครัว ลักษณะของบุคคล เป็นต้น
4. ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป ในแง่ตัวแปรด้านประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาที่สามารถทำนายเจตคติในวิชาชีพของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์
5. ควรศึกษาถึงอิทธิพลของประสบการณ์ชีวิตนักศึกษาต่อการดำเนินชีวิตและการทำงานในพยาบาลวิชาชีพ ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาเป็นระยะเวลา 5-10 ปี